

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

132

Vragen van het lid **Westerveld** (GroenLinks) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de hoogte van het collegegeld voor Oekraïense studenten* (ingezonden 15 september 2023).

Antwoord van Minister **Dijkgraaf** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 2 oktober 2023).

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het videogesprek tussen president Zelensky en studenten in Nederland, waaronder veel studenten uit Oekraïne?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u van mening dat studenten die uit Oekraïne zijn gevlucht in Nederland moeten kunnen studeren tegen het wettelijk collegegeld? En staat u achter uw oproep aan *alle* onderwijsinstellingen om ook dit collegejaar het instellingscollegegeld te verlagen voor nieuwe Oekraïense studenten?² Bent u bereid om voor deze studenten bekostiging of een andersoortige financiële regeling beschikbaar te stellen?

Antwoord 2

Het Nederlandse stelsel kent verschillende soorten collegegeld, waaronder het instellingcollegegeld en het wettelijk collegegeld. Het wettelijk collegegeld is voorbehouden aan studenten uit de Europees Economische Ruimte (EER-studenten), en wel voor zover het gaat om één bachelor en één masterstudie. Voor studenten van buiten de EER geldt het instellingscollegegeld. Dit betekent concreet dat de groep studenten van buiten de EER niet wordt bekostigd. Het instellingscollegegeld-tarief wordt bepaald door de instelling. De huidige wet biedt de instellingen ruimte om het instellingscollegegeld-tarief te verlagen ter hoogte van het wettelijk collegegeld.

¹ <https://www.dehaagsehogeschool.nl/over-de-haagse/nieuws/kijk-nu-terug-livestream-met-president-zelensky>.

² https://x.com/RHDijkgraaf/status/1701561625830977672?t=Rm61_v3h3Y5dlbgzF1fx-w&s=08.

Ik heb op 13 juni jl. in mijn beantwoording van de Kamervragen,³ maar ook in het commissiedebat op 15 juni en via X (voorheen Twitter), waar het lid Westerveld aan refereert, oproepen gedaan om het instellingscollegegeld-tarief te verlagen voor Oekraïense studenten. Ik sta nog steeds achter deze oproep. Waarbij ik opmerk dat dit tot de bevoegdheid van de instellingen behoort en zij daarin een eigenstandige afweging te maken hebben. Op 1 februari jl. tijdens het tweeminutendebat hebben de leden Westerveld en Van Meenen een motie ingediend waarin het kabinet werd verzocht om voor het studiejaar 2023–2024 een regeling te treffen waardoor asielzoekers (met een lopende asielaanvraag) standaard het wettelijk collegegeld moeten gaan betalen.⁴ In juni jl. werd deze motie in stemming gebracht en is verworpen. Ik ben niet voornemens een financiële regeling voor deze groep op te zetten omdat het hier de bevoegdheid en verantwoordelijkheid van de instelling betreft.

Vraag 3

Welke hogescholen en universiteiten hebben dit jaar opnieuw het instellingscollegegeld voor studenten uit Oekraïne verlaagd? Wat was hiervoor de overweging? En wat waren voor de andere instellingsbesturen de overwegingen om niet tot verlaging te besluiten?

Antwoord 3

Alle instellingen hebben maatregelen getroffen voor de zittende Oekraïense studenten om tegen een lager instellingscollegegeld-tarief hun studie voort te zetten. Besluiten over het omgaan met de nieuwe instroom is een individuele afweging van iedere instelling. De instelling behoudt namelijk de bevoegdheid om eigenstandig een groep of groepen studenten aan te wijzen die in aanmerking kom(t)(en) voor een lager instellingscollegegeld-tarief. Daarbij kunnen bij elke individuele instelling meerdere overwegingen een rol spelen, waaronder de omvang van deze groep studenten. Het bepalen van het instellingscollegegeld is een zorgvuldig proces waarbij de betrokkenheid van de medezeggenschap van belang is. In het kader van transparantie zijn de instellingen verplicht om de informatie inzake het instellingscollegegeld, meer in het bijzonder de tarieven tijdig richting de aankomende studenten te communiceren.⁵ De overwegingen die bijvoorbeeld tot een lager dan wel hoger tarief hebben geleid kunnen echter van vertrouwelijke aard zijn.

Vraag 4

Kunt u uiteenzetten of en zo ja hoe u in de afgelopen maanden met (vertegenwoordigers van) onderwijsinstellingen hebt overlegd over de hoogte van het collegegeld voor Oekraïense studenten? En wat vindt u ervan dat een aantal onderwijsinstellingen dit jaar toch het volledige instellingscollegegeld aan Oekraïense studenten in rekening brengt?

Antwoord 4

Ik verwijs naar mijn eerdere antwoord op vraag 2. Ik heb meerdere oproepen richting de instellingen gedaan om het instellingscollegegeld-tarief te verlagen. Ik ben blij dat de instellingen de maatregel hebben getroffen voor dit studiejaar voor de zittende Oekraïense studenten om tegen een lager instellingscollegegeld-tarief hun studie voort te kunnen zetten. Ik had het mooi gevonden als de instellingen gezamenlijk overeengekomen waren dat de nieuwe instroom Oekraïense studenten ook tegen een lager tarief zou kunnen studeren, maar zoals gezegd is die uiteindelijke keuze aan de individuele instelling.

Vraag 5

Hoeveel studenten uit Oekraïne studeren momenteel in Nederland en hoe is de verdeling over de onderwijsinstellingen?

³ Aanhangsel Handelingen II 2022/23, nr. 2883.

⁴ Kamerstuk 34 334, nr. 26 (motie Westerveld en Van Meenen).

⁵ Kamerstuk 24 724, nr. 121.

Antwoord 5

De voorlopige aantallen studenten uit Oekraïne in het huidige studiejaar zijn 1.247. Voor verdeling per instelling zie bijlage 1.

Vraag 6

Wat zijn de financiële gevolgen van uw oproep om landelijk het verlaagde collegegeldtarief te hanteren? Hoe verhoudt dit bedrag zich tot de overige steun die Nederland geeft aan Oekraïne? Deelt u de mening dat van u een financiële regeling, bijvoorbeeld conform rijksbijdrage per student, mag worden verwacht om landelijk uitvoering te kunnen geven aan uw oproep op X? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Uitgaande van de voorlopige aantallen studenten (1247 studenten) zou dit bedrag op circa € 11 miljoen uitkomen. De bekostiging per student op jaarbasis is circa € 8.800.

De eventuele aanpassingen in de bekostiging, en de rijksbijdrage per student, betreft een beleidswijziging met vergaande gevolgen voor de financiering van het stelsel, de onderwijscapaciteit en vereist bovendien een wetswijziging. Daarnaast raakt dit eveneens andere beleidsterreinen waaronder asiel en migratie. Financiering van deze groepen studenten, *i.e.* ontheemden, asielzoekers, vraagt om een eenduidig (migratie-, asiel)beleid van het kabinet. Ik laat dit over aan een nieuw kabinet.

Vraag 7

Bent u bereid om met onderwijsinstellingen te overleggen hoe in goede onderlinge samenwerking kan worden gezorgd dat ook dit jaar alsnog het verlaagde collegegeldtarief voor Oekraïense studenten in rekening zal worden gebracht? Zo nee, waarom niet? Zo ja, kunt u de Kamer over de uitkomsten van dit overleg informeren?

Antwoord 7

Ik verwijs naar mijn eerdere beantwoording op vragen 2 en 4. Alle instellingen hebben het instellingscollegegeld-tarief voor de zittende studenten verlaagd. Voor wat betreft de nieuwe instroom heeft elke instelling, eigenstandig, reeds een afweging gemaakt.

Ik zou de studenten willen oproepen om zich tot de instellingen te wenden, zodat gekeken kan worden naar de individuele student en diens persoonlijke omstandigheden. Daarnaast kan de student ook aankloppen bij de Stichting voor Vluchteling-Studenten (UAF), die de studenten, waar mogelijk, financieel kan ondersteunen. Ik ben nu in gesprek met UAF om te bespreken hoe we deze groep het best kunnen ondersteunen.

Vraag 8

Verwacht u dat de oorlog in Oekraïne voor 1 september 2024 zal zijn beëindigd? Zo nee, bent u bereid om te kijken naar een meer structurele oplossing om het onderwijs voor deze studenten toegankelijk te houden?

Antwoord 8

Het is helaas lastig, zo niet onmogelijk om termijnen te verbinden of voorspellingen te doen over het einde van de oorlog in Oekraïne. Terwijl deze oorlog voortduurt vind ik het van belang dat het Nederlandse onderwijs voor deze studenten toegankelijk blijft. Zoals ik reeds bij vraag 7 heb aangegeven ben ik nu in gesprek met UAF om te kijken hoe we deze groep studenten het best kunnen ondersteunen.

Bijlage 1: AANTAL STUDENTEN UIT OEKRAÏNE IN HET STUDIEJAAR 2023/24, VERDEELD PER HO-INSTELLING (VOORLOPIGE CIJFERS)

Naam instelling	Aantal studenten
Aeres Hogeschool	<5
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	15
ArtEZ	13
Avans Hogeschool	8
Breda University of Applied Sciences	20
Christelijke Hogeschool Windesheim	9
Codarts, Hogeschool voor de Kunsten	<5
De Haagse Hogeschool	137
Design Academy Eindhoven	<5
Erasmus Universiteit Rotterdam	105
Fontys Hogeschool	85
Gerrit Rietveld Academie	<5
Hanzehogeschool, Hogeschool van Groningen	93
Hogeschool der Kunsten Den Haag	10
Hogeschool Inholland	37
Hogeschool Rotterdam	33
Hogeschool Utrecht	22
Hogeschool van Amsterdam	38
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	55
Hogeschool Van Hall Larenstein	<5
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	7
Hotelschool The Hague	<5
HZ University of Applied Sciences	15
NHL Stenden Hogeschool	60
Radboud Universiteit Nijmegen	26
Rijksuniversiteit Groningen	29
Saxion Hogeschool	79
Technische Universiteit Delft	16
Technische Universiteit Eindhoven	18
Tilburg University	21
Universiteit Leiden	36
Universiteit Maastricht	19
Universiteit Twente	48
Universiteit Utrecht	21
Universiteit van Amsterdam	122
Vrije Universiteit Amsterdam	40
Wageningen University	<5
Zuyd Hogeschool	7
#N/B	<5
Eindtotaal	1258
11 studenten staan dubbel ingeschreven en zijn daarom dubbel meegeteld	
Het eindtotaal zou daarom 1.247 moeten zijn	
Aantallen kleiner dan vijf zijn in verband met privacy afgeschermd	